

8 MART DÜNYA KADINLAR GÜNÜ

Dr. Dora KALKAN

Bundan 70 yıl önce, 8 Mart, 1910 da tüm dünyanın, değişik kesimlerinden gelmiş pek çok kadın Danimarka'nın başkenti Kopenhag'da toplandılar. Erkeklerle eşit haklara kavuşmak, eşit işe eşit ücret almak, çocuklarını barış içinde mutlu yarınlara yetiştirmek, insan onuruna yaraşır bir yaşam sürdürebilmek için savaşıma vermeye ant içtiler. Aralarında bulunan uluslararası ve Almanya işçi sınıfının tanınmış önderlerinden Clara Zetkin'in önerisi ile de, 8 Mart'ı dünya kadınlarının savaşıma ve dayanışma günü ilan ettiler. O günlerden beri 8 Mart, kapitalist ülkelerde kadınların barış, demokrasi ve temel hak ve özgürlüklerini savunmaları uğrunda yeni bir atılım günüdür. Sömürü düzenini yıkarak yeni bir düzen kuran sosyalist ülkelerde ise, 8 Mart kadınların bayramı ve dayanışma günüdür.

8 Mart, dünya kadınlarının dayanışma günü ülkemizde de kutlanmaktadır. Bilinen bir gerçektir ki, ülkemizde kadınlar halen toplumsal ve ekonomik açıdan çağdaş düzeye varmamıştır. Kadınlarımızın pek çoğu insanca yaşama, sağlıklı koşullarda açılışma ve üretme olanaklarından yoksundur. Eşit işe eşit ücret, analığın çalışma yaşamıyla bağdaştırılması, eğitimde ve terfide eşitlik gibi dirimsel ilkeler bugün henüz yaşama geçmiş değildir. Kadınlarımızın bulunduğu yetersiz koşulların içinden, 1975 yılında ilerici kadın hareketinin gelişip serpilmesi, kadınların çocukları ve kendileri için savaşımsız sömürsüz bir dünya istemleri büyük yankılar uyandırmıştır. İlerici kadın hareketi, tüm ülkede yeşerip serpilmiş ve daha insanca yaşama koşulları için verdiği savaşımda kitlelerin haklı takdirini kazanmıştır. Bu yıl 8 Mart dünya kadınlar günü ilerici kadın hareketinin, kadınların demokratik hak ve özgürlükleri için yaşam kavgası içinde bulunduğu koşullarda kutlanmaktadır.

İşte bu koşullarda, 1980, 8 Martında kadınlarımızın içinde buldukları sağlık koşullarına eğildiğimizde kırsal bölgelerde ve kentlerde pek çok kadının insanca yaşama hakkından yoksun olduğunu görürüz.

Ana ölüm oranları, doğuma ilişkin hastalıklar, doğum sonrası sakatlık ve bozukluklar bugün her zamankinden daha yoğundur. Çocuk ölüm oranları dünyada en yüksek düzeylerde seyrederken çok sık doğum yapan analarda görülen kansızlık halsizlik, bedensel ve zihinsel yorgunluk ve bunların nedeni olan beslenme yetersizliği oranları artmaktadır.

Bugün ülkemizde istatistiklere göre doğurganlık çağındaki kadınların toplam nüfusa oranı % 22'dir. Gene istatistiklere göre bu kadınların 10.000'de 15'i her yıl doğum sırasında ölmektedir. Ana ölümlerinin başlıcaları, kanama, infeksiyon, toksemi gibi doğum öncesi tıbbî bakımla önlenebilecek niteliktedir. İyi bakımla ülkemizde çok yoğun olan çocuk ölümleri de engellenebilir.

Kadının özellikle kırsal bölgede, meta ve ücretsiz aile işgücü olarak görülmesinden kaynaklanan diğer bir sorun ise oldukça erken yaşta evlendirilmesidir. Kadın baba ocağı için bir gelir, kocası için ise ücretsiz işgücü kaynağıdır. **Dünya Sağlık Örgütüncü 0-14 yaş olarak sınırlandırılan çocukluk döneminde bile ülkemizde özellikle kırsal kesimlerde kadın genç anne niteliğine bürünebilmektedir. oysa bilimsel olarak kanıtlanmıştır ki, 20 yaşından küçük annelerin çocuklarında görülen ölüm sayısı, 20 yaşından sonra doğum yapanlara oranla daha yüksektir.**

Ülkemizde sık gebelikler, düşük tartılı çocuklar, prematürel sorunları, düşük ve ölü doğumun yanında kadın ve doğum hastalıklarını da arttırmaktadır. Bunda doğum kontrolünün önemi de ortaya çıkar. Halk sağlığı ve koruyucu hekimliğin birincil ilkelerinden biri olan doğum kontrolü ülkemizde aydınlığa kavuşmamıştır ve gereğince uygulanmamaktadır. Doğum kontrolü ana ve babanın istedikleri zaman ve istedikleri sayıda çocuk sahibi olmalarını sağlayarak topluma en iyi bakım görmüş ve eğitilmiş kişilerin kazandırılmasıdır. Örgütlenmesi açısından bu yardımın devlet eliyle halledilmesi gereklidir. Oysa, ülkemizde kadın en ilkel doğum kontrolü uygulamalarıyla başbaşa bırakılmaktadır. Canı gibi sevdiği çocuklarını besleyemeyecek ve eğitemeyecek durumda olan kadın, firkete, kibrit çöpü, kaz tüyü, aspirin, limon gibi maddeleri rahim içine bırakarak çocuk düşürmeye çalışmakta ve doğum kontrolü olanakları aramaktadır. Sakat kalmakta ve ölmektedir. Henüz genç yaşta iken, günde 14 saat çalışmanın yanında, geniş bir ailenin tüm sorumluluklarını omuzuna yüklemiş olan kadın, dişleri dökülmüş, sırtı kamburlaşmış, saçları ağarmış bir halde en üretken ve yaratıcı yıllarını pek çok kötü koşulla boğuşmakla geçirmektedir.

Giderek bozulan ekonomik koşullar kadının bu sorunlarına beslenme yetersizliğini ekliyerek pekiştirmekte, sık doğumlarla yıpranan kadın protein, mineral ve vitamin eksikliklerini yerine koyamamaktadır.

Tam anlamıyla örgütsüz olan kırsal kesim kadınları analık haklarından hiçbirini kullanamamakta, tarlada doğum yapmakta, hiçbir kontrol ve tıbbî bakım görmeksizin ertesi gün tarlaya işinin başına gitmektedir. Kentlerde çalışan memur ve işçi kadınlarında yasal hak-

ları kâğıt üzerinde kalmakta, doğum izinleri, emzirme izinleri, emzirme odaları, işyeri kreşleri uygulanmamaktadır. İstanbul kentinde bile kadınların % 75'inden fazlasının doğum öncesi ve doğum sonrası yasal ücretli izinlerini kullanmadıkları saptanmıştır.

Çalışma, yaşama ve sağlık koşulları böyle iken, kadınlar emperyalizmin yaşamımızın her ögesine kadar giren kısıkaçları arasında kalmaktadır. Bir taraftan kültür emperyalizmi ana sütü emzirmenin kadın güzelliğini bozacağından kalkarak ticarî yapay bebek mamalarını öne sürerken, diğer yandan boyalı gazozu, margarini, birası bisküvi ve şekerlemesi ile zaten yetersiz olan beslenme düzeyini daha da yetersiz hale dönüştürmektedir. İletişim araçlarının da yanlış koşullandırılmasıyla bu düzen insanları, ruhsal açıdan bağımlı, zihinsel açıdan durgun, karbonhidrat dışında hiçbir besin alamıyan ağır koşullarda çalıştırarak bir kısır döngü içine sokmaktadır.

Oysa, başlıca ekonomik ve demokratik hak ve özgürlükleri için savaşım veren kadınlar, kendi sorunlarının ve özelde sağlık sorunlarının ülke sorunlarından ve gerçeklerinden ayrılmadığını bilmektedirler.

Tarlada doğum yapan kadınlar, tezgâh başında doğum yapan analar, bilemediği ateşli hastalıklardan çocuklarının yarısı 5 yaşına gelmeden ölen köylü kadınlar, konu şumşudan öğrendiği doğum kontrol yöntemlerini uygularken kaybedilenler, doğum septisemisi ile kaybedilen lohusalar, doğumdan sonra hemen fabrikalarda çalışmaya gidenler, her gün artan tüberküloz, sıtma gibi bulaşıcı hastalıklardan kırılanlar, bu 8 Martta artık tüm sorunlarının temelini inebilmektedirler.

İşte tüm insanların ve özellikle kadınların yaşam koşullarını ve sağlığa ilişkin sorunlarını bilen hekimler, 8 Mart, 1980'de kadınların güneşli bir dünya için savaşımalarında onlarla dayanışma içindedirler.